

Waar Corstens en Barendrecht elkaar treffen

Prins, Corien

Published in:
Nederlands Juristenblad

Publication date:
2005

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Prins, J. E. J. (2005). Waar Corstens en Barendrecht elkaar treffen. *Nederlands Juristenblad*, 80(42), 2212-2213.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Waar Corstens en Barendrecht elkaar treffen

In lijn met mijn wetenschappelijke belangstelling zou ik kunnen betogen dat onze grondrechten mijn heilige huisje zijn. Toch, ik moet erkennen dat fundamentele rechten voor relativering vatbaar zijn. Heilige huisjes waaraan absoluut niet valt te tornen zijn het daarom niet. Eigenlijk zijn er maar heel weinig van dit soort huisjes in ons recht. Of wellicht toch?

In mijn eigen veilige huis hangt een foto van het huis van een kleurrijke en gastvrije vrouw. Haar trotse bezit van een luttel aantal vierkante meters staat onder een strakblauwe lucht te glimmen in de felle zon. Op de achtergrond verheft zich majestueus de Tafelberg. Het huis van deze vrouw staat temidden van een eindeloos landschap van soortgelijke, uit golfplaten opgetrokken, hutjes. Een waterput op de hoek van het drukbezochte kruispunt van stoffige wegen en rondwarrelend afval maken het beeld compleet. Dit alles met als decor die overbekende platte berg met haar groene hellingen van onmetelijke rijkdom en overvloed. Voor mij staat deze foto symbool voor een heilig huis waar wat mij betreft niet over valt te discussiëren: sociale en economische rechtvaardigheid op mondiaal niveau en de cruciale rol die ons internationale recht daarbij kan en moet spelen. Dag in en dag uit beïnvloeden wij juristen in onze rijke westerse wereld via afspraken tussen de grote mondiale spelers het leven van alledag in de achtergebleven delen van deze wereld. We kennen allemaal de voorbeelden: van intellectuele eigendomsrechten op broodnodige maar peperdure medicijnen tot importrestricties die een vrije wereldhandel in landbouwproducten onmogelijk maken. Nog onlangs raakten de onderhandelingen ter voorbereiding van een mondiaal akkoord binnen de WTO over het vrijgeven van de wereldhandel in een impasse. Boosdoener: de belangen van de Europese boeren en het krampachtig Franse optreden om toch vooral het bestaande Europese landbouwsysteem in de lucht te houden. De absurditeit van dit systeem was al menigmaal onderwerp van debat, maar de gevestigde posities bleven tot op heden behouden. Het 'recht op ontwikkeling' geldt op deze aardbol slechts voor een select clubje landen.

Natuurlijk is niet op voorhand helder en scherp af te bakenen waar de grenzen van mijn heilige huisje liggen. Sociale en economische rechtvaardigheid op een mondiaal niveau is een uiterst complexe aangelegenheid. Al was het alleen al omdat veel achtergebleven landen tengevolge van corruptie, genocide, etc. deels zelf debet zijn aan hun ellendige situatie. Maar wat mij betreft gaat het bij de rol van de westerse wereld in ieder geval om veel meer dan alleen het - soms vestzak, broekzak - kwijtschelden van schuldverplichtingen, zoals de acht grootste industrielanden afgelopen zomer overeenkwamen. Het veronderstelt dat we bereid zijn ontwikkelingslanden op eigen benen te laten staan en verantwoordelijkheid te laten dragen. Hen niet langer in de paternalistische klem van ons eigen protectionisme te houden. Het vereist dat we ons internationale recht zodanig vorm geven dat deze landen in staat zijn zich daadwerkelijk te ontwikkelen en hun welvaartsniveau te verhogen, met behoud van de eigen cultuur en identiteit. Het verlangt dat we bij de mondiale onderhandelingen over het beschermen van nieuwe technologie (bijvoorbeeld voor het optimaliseren van gewassen via genetische manipulatie) rekening houden met de wensen en belangen van ontwikkelingslanden en niet op voorhand misbruik maken van het feit dat deze landen soms met minder ervaren of materiedeskundige onderhandelaars aan tafel schuiven. Het vraagt om aandacht voor de implicaties van de bizarre hoeveelheid Europese productvereisten wanneer ontwikkelingslanden hun producten op onze markt willen afzetten. En het verlangt heel praktische maatregelen: brede financiële steun voor het behandelen en voorkomen van ziekten als aids en malaria die Afrika steeds dramatischer op economisch en sociaal vlak ontwrichten. Want wat is de toekomst van een land als daar ieder uur een onderwijzer sterft aan een infectie die verband houdt met aids, zoals in dat land met die prachtige platte berg het geval is? In vele opzichten vereist een mondiaal 'recht op ontwikkeling' dat we op een

Corien Prins is hoogleraar recht en informatisering UvT en redacteur van dit blad

groot aantal terreinen uit de cocon van onze rigide westerse ideologie over beschermen en afschermen stappen. Het vereist de bereidheid tot samenleven.

De cursivering in dat laatste woord is niet van mijzelf, maar heb ik ontleend aan een prachtig [Vooraf uit december 2004](#) van Geert Corstens. Het draagt de intrigerende titel 'Anomie'.

Alhoewel Corstens dat betoog opbouwt rondom een geheel ander maatschappelijk probleem, richt hij zijn pijlen op een houding die ook zo kenmerkend is voor het juridisch doen en laten op het terrein van de internationale handel: centraal stellen van eigen belangen, ontbreken van solidariteit en het 'wij-zij' denken. En zijn het in feite niet dezelfde observaties die voor Maurits Barendrecht aanleiding waren zijn Droomzaak in een [Vooraf uit oktober 2003](#) te presenteren? Corstens en Barendrecht. O zo verschillend in hun benadering van het recht en de mogelijke heilige huisjes die ons recht zou (moeten) kennen. Toch hebben ze in hun werk, impliciet dan wel expliciet, een voor ons recht essentieel 'heilig huis' gemeen: aandacht voor de 'werkelijke belangen' van de 'mensen waar het om gaat' ([Hartlief, in deze aflevering](#)). Het was een voorrecht met beide heren in de redactie van dit NJB te mogen samenwerken.